

‘Ο ΝΟΥΜΑΣ’

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα αρ. 10.—Για το εξωτερικό φρ. αρ. 10.

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στα κίосκια της Πλατείας Συντάγματος, ‘Ομόνοιας, ‘Εθν. Τραπεζής ‘Υπ. Οικονομικών, Σταθμού Τροχιόδρομου, (‘Οφθαλμιατρείο), Βουλής, Σταθμού υπόγειου Σιδηρόδρομου (‘Ομόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), ‘Εξαρχεία, στα βιβλιοπωλεία ‘Εστίας Γ. Κολάρου και Σακέτου (δόδος Σταδίου, αντικρύ στη Βουλή). Στο Βόλο βιβλιοπωλείο Χριστόπουλου.
‘Η συνδρομή πλερώνεται μπροστά κ’ είναι ενός χρόνου πάντα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

‘Εφημερίδα του λαού—Οι Κεφαλονίτες δασκάλου.—‘Η Μικτή κι ο Νουμάς.

ΕΧΕΙ δίκιο, μεγάλο δίκιο, ο Σκληρός. Για να πληρωθεί το ζήτημα και για να λυθεί, πρέπει οι δημοτικιστάδες να μιλήσουν απευθείας στο λαό. Και η κουβέντα αυτή μόνο με καθημερινή φημερίδα μπορεί να γίνει. (‘Αναγκαία δήλωση: ‘Ότα λέμε πως χρειάζεται καθημερινή φημερίδα, δεν εννοούμε πως είναι απαραίτητο η φημερίδα αυτή να βγει από τον Ταγκόπουλο. Κάθε άλλο. Τον Ταγκόπουλο τον σώναι η δόξα και το χαμάλι του ‘Νουμά’ οι πλάτες του, όσο πλατές κι αν είναι, δε σηκώνουν κι άλλο φόρτομα, κι ως μη συρίζονται οι φίλοι. Οι παράδες να βρεθούν και βρισκονται εύκολα κι ο κατάλληλος άνθρωπος. ‘Όσο μάλλον περισσότερο θάνα οι παράδες, τόσο ευκολότερα και γρηγορότερα θα βρεθεί κι ο διαχειριστής τους).

Λέγαμε λοιπόν πως χρειάζεται για το μεγάλο αυτό σκοπό μια καθημερινή φημερίδα. Δεν είναι αποκλειστικά δική μας ιδέα αυτή. Την έχουν κι άλλοι. Μας την έγραψε κι ο Γ. Φωτιάδης από την Τυφλίδα, κι ο Λαυράς από το Βακού κι άλλοι από άλλα διάφορα μέρη. Την ιδέα την έχουν κι οι δημοτικιστάδες της Πόλης και τη συζητάνε. Είναι της πρώτης ανάγκης δουλειά. Πρέπει ο λαός να φωτιστεί, να δει τον εαυτό του, να νιώσει πού σπρώχνεται και πως κοινοπολιείται με τις λογής ψευτιές. Τού χρειάζεται μια φημερίδα που νάν του κουβεντιάσει στη γλώσσα του και νάν του μιλάει στην ψυχή του αληθινές και γερές ιδέες για όλα τα ζητήματα που τον ενδιαφέρουν. Πρέπει να νοιώξει τα μάτια του ο λαός, και μοναχά οι δημοτικιστάδες δε φοβούνται νάν του τα-

νοήσουν. Τό εναντίο, τους σπρώχνει να χει ο λαός τα μάτια του ανοιχτά, γιατί μόνο οι ανοιχτομάτες βλέπουν την ‘Αλήθεια κ’ οι δημοτικιστάδες για την ‘Αλήθεια αγωνίζονται.

Δεν απελπιζόμαστε. ‘Αργά ή γρήγορα θα γίνει κι αυτό. ‘Ό,τι είναι σωστό και **ΠΡΕΠΕΙ** να γίνει, γίνεται. Στόν πρόλογο του ‘‘Δωτόν’’ γράψαμε, πως χρειάζεται ένα Ρωμάλικο θέατρο, και να πού το θέατρο αυτό, καθώς μαθαίνουμε με χαρά μας, χρίζεται και θαρξινήσει τη δουλιά του το χειμώνα κιάλας, με το μοναδικό Οικονόμου, τον αληθινό δάσκαλο της θεατρικής τέχνης, που δσο εΐτανε στο Βασ. θέατρο του φυσούσε ζωή κι όχι μαρασμό, που του φυσούσε σήμαρα οι διάφοροι Βλάχοι και Λαμβιέρηδες.

‘Ό,τι χρειάζεται, έρχεται μοναχό του. Θάρθει λοιπόν και η φημερίδα μας ή καθημερινή και νάν το δείτε πως δε θαρξήσει να διαλαληθεί τόνομά της στους δρόμους της ‘Αθήνας.

‘ΑΝΕΠΤΥΞΕΝ εις τους δημοδιδασκάλους, εις γλαφυρωτάτην διάξιν, την μεγάλην υπό επίσημονικην και έθνικην έποψιν σημασίαν της δημοτικής γλώσσας και τους παρεκάλει να συλλέγωσι γλωσσικόν υλικόν απ’ εθείας εκ του στόματος του λαού. Οι δημοδιδάσκαλοι προθύμως ανέλαβον. (‘Ακρόπολη 8 του Σεπτεμβρίου, σελ. 1, στήλ. 2).

Κι ο άνθρωπος αυτός που μιλήσε έτσι τίμια για τη δημοτική γλώσσα είναι ο κ. Λαυρατάτος, ο γυμνασιάρχης της Κεφαλονιάς και τα λόγια αυτά τα είπε στο δασκαλικό συνέδριο που έγινε τις προάλλες στο ‘Αργιστόλι, που είχαμε μαζωχτεί ογδόντα δασκάλου και τριάντα δασκάλες απ’ όλα τα χωριά της Κεφαλονιάς.

‘Από την ώραία περιγραφή του Συνέδριου που τύπωσε η ‘Ακρόπολη του περασμένου Σεββάτου, μαθαίνουμε και τάλλο το σημαντικό, πως δηλ. κι ο επιθεωρητής τώ σκολειών της Κεφαλονιάς κ. Σταματέλος, σύστησε στους δασκάλους ν’ αποφεύγουν το σκολαστικό τρόπο στη διδασκαλία και να κάνουν το μάθημα δσο μπορούνε περισσότερο εύχρηστο και αληθινό.

Νά λοιπόν που η Κεφαλονιά έρχεται πρώτη να κλωστήσει επίσημα το Σκολαστικισμό. Τιμή της.

Η ΓΝΩΜΗ του Ντέλου για τους Μιχτούς ή μισόγλωσσους, μπορεί ν’ είναι σεβαστή, με έχουμε και μαζί τη δική μας γνώμη, που και σεβαστή να μην είναι, δεν παύει, θαρρούμε, ν’ είναι λογική. Οι στήλες του ‘Νουμά’ είναι πάντα ανοιχτές σε όλους, πούχουνε να πούνε τίποτα της προκοπής, αδιάφορο κι αν το πούνε άκομα και στην καθαρεύουσα. Δικός τους λογαριασμός· εμείς δε σταναχωριούμαστε, κι απόδειξη, που στο περασμένο φύλλο τυπώσαμε αλάκαιρο κεφάλαιο από το βιβλίο του Σκληρού.

Νά λοιπόν που δεν κλείνουμε την πόρτα μας σε κανέναν. Δεν μπορεί όμως να μας λογαριαστεί για χωριτιά ή φιλική παρατήρηση που κάνουμε κάποτε κάποτε στον κίθε μουταφίρη μας, συσταίνοντάς του να μιλήει αλάκαιρη γλώσσα κι όχι μισή κι άνακατωμένη. Βλέπετε, συμφωνάμε και σ’ αυτό, όπως και σ’ όλα τάλλα πέρα πέρι, με το δά-

σκαλό μας τον Ψυχάρη, και ζητάμε αλάκαιρα πράματα κι όχι μισά. Μιά και υπάρχει Γραμματική της Δημοτικής, γιατί να την τσαλαπατάμε χωρίς λόγο και να γράφουμε μια γλώσσα που δεν είναι ούτε δημοτική ούτε καθαρεύουσα; ‘Ψυχολογική βία’ δεν εξασκούμε σε κανέναν συνεργάτη μας κι άδικα μας ρήχνει αυτή την κατηγορία· τόσο δίκαιος και στοχαστικός Ντέλος.

ΑΠ’ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

Η ΓΩΝΙΑ

Σβυσμένη, έρημη από κάθε συντροφιά, στέκει βουβή σε μιάν άκρη της κάμερας. ‘Όλοι την ξέχασαν πιά! Κανείς, μα κανείς δε θέλει να την ξέρη. Την ξέχασε κι ο γέρος άκομη που είδε τόσες καλωσύνες της, που ηύρε τόσα χάδια τρυφερά στην άγκαλιά της μέσα. Μα και το γέρο τον ξέχασαν πολλοί. Ποιός να θυμηθί τώρα καλωσύνες περασμένες και χάδια παλιά!

Και έτσι μόνη, δλομόναχη στέκει σε μιάν άκρη βουβή και συλλογιέται τα παλιά.

Πόσα δεν ξέρει η γωνιά! Οι μαυρισμένοι της τοίχοι πόσα δεν είδαν και πόσα δεν άκουσαν τις κρύες νύχτες του χειμώνα! Μα είναι μυστική η γωνιά...

Οι καλωσύνες της άμέτροτες, ή ζωή της όλη άγάπη! Αδτή ζέστανε στη ζεστή της άγκαλιά την άμοιρη τη μάννα’ αυτή νανούρισε τα δροφανά τις μαΐρες νύχτες, που έκλειαν ή κουκουβάγια έξω και δ βοριάς έσκουζε λυσοασμένος στην καλαμένα στέγη’ και σ’ αυτής την εβλογημένη άγκαλιά έγειρεν ο παπούς το κουρασμένο του κεφάλι και κοιμήθηκε τον ύπνο το δ Δικαίου.

Και ποιόνα δε χάδεψε ή γωνιά; Και ποιού παράπονα δεν άκουσε με μητρική άγάπη; Στα στήθια της έννοιωσε να σταλάζει το δάκρυο του άρραφου και το δέχτηκε με πόνο. Τόν κουρασμένο χωρικό τον έξεκούσε και του άδύνατου του γέρον του έδωκε ζωή. ‘Ω! άπεράτη ή άγάπη της και μεγάλη ή καρδιά της!...

Μα τώρα που δεν μπορεί να σκορπίση χάδια και καλωσύνες, τώρα που της έδωσε—άπό άγάπη βέβαια—τα χέρια ο μεγαλόχαρος ήλιος, τώρα δλοι, μα δλοι την ξέχασαν’ κι ο γέρος άκομη!

‘Εκείνη όμως δε λυπείται γι’ αυτό. Κοιτά σιδ παραμύθια της γιαγιάς που άκουε τις νύχτες του

σου γελούνε, τα χαιρέσαι όλα και κάθε άγαθή γραμμούλα σου έρχεται σε ζεφυρενίο άγέρι που το πρόσμενες να περάση, να σε χαδέψη και να δροσιστής. Τέτοιο και το γράμμα της Κατινούλας για το λιοκαμένο τον Αντρέα. ‘Η άφέλεια του παιδιού είτανε ζεφυροχάδεμα σωστό. Βέβαια, δεν του ξέφυγε πως την τρίτη, δτα γύρισε από το ραδιογράφο, άνέθηκε κ’ ή θερμοκρασία. Παρηγορήθηκε όμως άμέσως με τη σκέψη πως φυσικό, ίσως αναγκαίο νύχη κάπου κάπου λίγη θέρμη, άφου το ραδιογράφημα ξακολουθούσε. Και πως να μην έχη καλή έλπίδα; Μήπως δε φρόντιζε για τα καθέκαστα ο κ. Σεβιλιάς; Μήπως δεν έγκρινε το θεράπεμα και δεν πρόβλεπε τις συνέπειες; Μήπως και της έβρωστης ή μπιστοσύνη στο γιατρό της, δεν έδειχνε πως μπήκε τόντις στη σειρά της ή δουλειά, πως βιάδιζε στον ίσιον το δρόμο; Νόμιζε ο Αντρέας πως το Γεννάρη που θα κατέβαινε στο Μπ... θα τάβρισκε όλα παλε στη θέση τους, και το γράμμα της πέμτης, είκοσι όχτώ, του ρίχυνε άκομη πιδ δυνατά τέτοια πεποίθηση στο νου του. ‘Πολυαγαπημένο μου άφέντη, φανταστήτε πως όχι μόνο δεν πανώ πιά, μα πως τη νύχτα κοιμήθηκα πολυ καλήτερα, και τόντις άποκοιμήθηκα τα μεσάνυχτα, ξύπνησα στις όχτώ! Μου φέρνουνε

άμέσως τη σούπα· την πίνω και να σας που άκομη πεινούσα. Λέω μέσχα μου. Πιδ φρόνιμο έδω να σταθούμε, να μη φάω περισσότερο· κ’ έτσι το μεσημέρι θα προγεματίσω καλήτερα. ‘Εννοιωθα κιάλας πως δε χόρτασα τον ύπνο μου, και τι κάνω; κοιμούμαι ξανά, ως που ή Βιχτώρια, στις έννά, έννιάμιση, μου άνεδάση τα γρόμματά σας. Τα διαβάζω μιά, δεν προφταίνω να διαβάσω και δεύτερη φορά το νόστιμο γραμματάκι της κυρίας Άννας, ύστερα το δικό σας και... ξανακοιμούμαι. Φαίνεται πως άνάγκη τον είχα τον ύπνο ύστερις από τόσες φασαρίες. Στις έντεκα και είκοσι φτάνει κι ο Σεβιλιάς, να μου αλλάξει την πληγή. Κοιτάζει και τί μου λέει; Πως δε βλέπει πιά την τρυπούλα. Τότες άρχίζει και ψάχνει, ζουλνά με τα δυό του δάχτυλα· ‘‘Όχι, όχι, μου κάνει, και να τη!’’ Νόμιζε πως είχε σφαλλίξει. Τότες πιάνει τη σουβλίτσα του, την άποτυλίξει γύρο γύρο με λίγο μπαμπάκι, και του λέω· ‘‘Γιατρέ, να το ξέρετε, θα φωνάξω!’’—‘‘Τίποτα! Μητέ θά το νοιώσετε!’’ και τή βουτά στο χλωρούχο του το ζιγκο. Και σας βεβαιώνω, άφέντη, πως ψέματα δεν του είπα, πως μου την κέντησε με τα σωστά και πως τσίριζα όλη την ώρα.—‘Αλιγώτερο, μου λέει, από την άλλη φορά. Και την άλλη φο-

ρά, έγω μόλις έβγαλα μιά τσιριγματιά τιποτένια. Θα ρβώ πως με το χλωρούχο το ζιγκο σφαλνξ περιφήμα ή πληγή μου.—‘‘Έμπου πιά διόλου δεν έχει, μου παρατήρησε ο γιατρός· κ’ είναι όχτώ μέρες, που δεν την άλλαξαμε.’’ Μόνο λιγάκι αίμα τριανταφυλλι άπάνω στην γκάζα. Μα να βλέπατε σήμερα, γιατί αλήθεια μου την έβαλε τη σουβλίτσα ως τα μέσα μέσα, ως το αίμα, να βλέπατε, όχι! άφέντη, τώμορφο το κόκκινο αίμα που έβρεγε από την πληγή μου, να, θα χαιρόσαστε. ‘Αναγκαστηκε κιάλας να το σκουπίση με τρεις τέσσερις τάπες μπαμπάκι. Μ’ έκαψε κανένα τέτρατο της ώρας, μα σας τάζω πως δε με μπόδισε να προγεματίσω με μιά δρεξη που από κάμποσες μέρες τώρα δεν την είχα. Πολυ χαιρέται που τη νύχτα κοιμήθηκα τόσο καλά. ‘Έχει την έννοια μου δ καημένος άπαράλλαχτα σάν και σας. ‘Η θερμοκρασία μου 36°6—37°6. Μερικά δέκατα, ή πληγή θά μου τάφερε. Ίίμα: τότο, τόσο καλά, μα δεν ξέρετε! ‘Αλήθεια, σά να μην είχα πονέσει όπως πόνεσα. Θεΐχ είτανε σήμερα τα γράμματά σας. Τόντις μου κάνουμε καλό. Το ήξερα δά πιά ή Κυρία θα το καταχαρή που πάψανε οι πόνοι μου. Πολυ όμορφα με κατάλαβε. Ναι, άγαπητή μου κυρία, όταν πονεί κανείς, πουθενά καλά δε